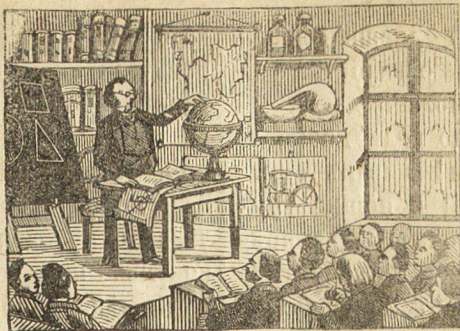

Година II.

УЧИЛИЩЕТО излиза два пѣти въ мѣсеца на тѣ-ви голѣмина. Годишна цѣна прѣдплатена едно бѣдо медж. а за отвѣтъ Туреко фр. 7. Спо-моществованията ставатъ за-година. Писма неплатени на пощата не сѣ приети. Твърдѣ дълги и несокопони дописки оставатъ непомѣстени.

Слѣстъкъ 21-й.

Писма, дописки и спомоществованията са испращатъ надписани до издатоли въ Русея у печатницата на Дунавската областъ, прѣзъ Г на Спася Попова.—Въ Пикмант до Г-да Братія Р. Ил. Бате-ковъ.

УЧИЛИЩЕ.

Обзърание: Пѣтъ (продълж. отъ сл. 20.—Важността на учителската служба (продълж. отъ сл. 20).—За селективѣ училища.—Трохичка хлѣбъ или описаніе на челоуѣка: за стомахътъ (продълженіе. отъ сл. 20).—Отъ училището къмъ ученикътъ.—Защо нѣма въ Търново Евреи. Прикаска.—Разни.

П Ж Т Б.

(Продълж. отъ сл. 20.)

III.

Сичко отъ животѣ сѣ щества щомъ са прѣкне на свѣта, щомъ осѣти у себе сѣ животна сила захваща, съзнателно или безсъзнателно, да са управлява и да са учи на това, за кое е повикано да бѣде на свѣта, за каквото природата го е отрѣдила. Изведнѣжъ то постѣпва въ училището на свѣта. Какво голѣмо значеніе трѣбва да иматъ тѣя думи за това разумно сѣ щество—човѣкътъ! Много и повече той живѣе и сѣ са учи, а при свѣршеніето на живота си казва пакъ, че нищо не е научилъ, като че ли не е ималъ случай нѣщо да види, да научи, да свѣрши. . . .—Нашій животъ, нашій народъ живѣе днесъ и прѣкарва такъвъ единъ животъ.

Причинатъ на това, вкратцѣ по възможности, нека да пооткриемъ и разяснимъ.

Думитъ *училище, учение* по насъ сѣ зети и са разбиратъ у твърдѣ ограничена смисълъ. За училище нѣй знаемъ само това здание, това мѣсто, дѣто са учимъ у дѣтинството си; а учение само тая работа, що се върши въ училището; друго мѣсто са не глѣда отъ насъ и никой го не има за училище; на дру-

го мѣсто са неучимъ, или това, що го зовемъ учение са свѣршва току въ училището; вѣтъ отъ училището нѣма вече друго училище; вѣтъ отъ учението въ училището, нѣма друго обучаваніе. А думаме: »у сичкія си животъ сѣ са учимъ и пакъ неаучени умираме.« Трѣбва да е тѣй: въ училището нѣй сме юще такъвъ, щото незнаемъ какво учимъ и защо са учимъ; а вѣтъ отъ училището нѣма за насъ училище—изда-зя, че нѣй току-речи нищо не учимъ, а какъ искаме да знаемъ нѣщо? Стѣпваме въ училището на свѣта, но нѣй ходимъ у него безъ да поискаме, безъ да са помѣчимъ да добиемъ що-годи нѣщо.

IV

Първото училище, дѣто са посрѣща и са намѣрва дѣтето, е родителскій домъ. Да влѣземъ у тойзи домъ—въ това първоначално училище за дѣцата—и да видимъ да ли са учимъ нѣщо тукъ.—Ако поглѣднемъ на сичко, що окрѣжава дѣтето въ родителскія домъ, нѣй нѣма да намѣримъ нѣщо такова, кое да показва, че служи като училище на малкото дѣте. Къмъ кое най-много отъ сичко друго въ дома е обзрихъ дѣтинскій поглѣдъ, дѣтскитъ силъ? Разумѣва са къмъ родителитъ. А що сѣ самитъ тѣя роди-

тели, какъвъ е въобщъ днешній нашъ домашенъ животъ? Това е жалостна картина, дѣто съвсѣмъ неможе и да са помисли, че ще излѣзе що-годъ добро за дѣтето. Горки родители! едвамъ смогватъ бѣднитѣ съ дневни и ношни трудове по вѣнъ да припечелятъ за прѣхраната на свойтѣ дѣца; тѣ вече глѣдатъ и мислятъ само какъ да ги нахранятъ и облѣкнатъ, а за друго даже и непомислюватъ. Напусто клѣтото дѣте радостно простира рѣчички къмъ обятіята на баща си, той умисленъ отъ несполуки, отъ сѣкогашни грижи нито го поглѣдва; напусто му са то усмихва, заиграва; но сичко примира у него, защото нѣма нищичко да го посрѣщне, кое да развесели и съживи юще повече едвамъ пробуденитѣ въ него сили; то са спуска, оставя са на самата воля и прави што му скимне. Сжщо е и майката.

Тукъ подъ родителската стрѣхъ нѣма училище за дѣтето. А тукъ въ това врѣме са хвъргатъ първитѣ семена; чрѣзъ добри примѣри тукъ са посява у дѣтето сичко, надъ кое ще са работи по-сѣтнѣ; дѣтето трѣбва да е обиколено отъ сичко, що е желателно да са иска отъ него. А таковато нѣщо е рѣдко у насъ въ дома на дѣцата ни.—Нѣма за насъ училище у дома ни; домашній нашъ животъ, току-речи, днесъ недава нищо добро за дѣцата ни.

ВАЖНОСТЯТА НА УЧИТЕЛСКАТА СЛУЖБА.

(Продължение отъ сл. 20.)

Послѣ, на коя служба трѣбва да имаме толкозъ повѣреніе отъ колкото на тѣзи? Какви голѣми и безцѣнни интереси прѣдаваме въ учителскитѣ рѣцѣ! Домородството, що има по-мило и по-драго освенъ дѣцата? Зарадъ тѣхъ бащата работи отъ сутрѣнь до вечеръ, и мѣчи са съ най-тѣжки трудове; за тѣхъ майката спестява, като раздѣля хан-

ката отъ уста си да ги нахрани; за тѣхъ родителитѣ—баща и майка—сдружаватъ своитѣ мисли, своитѣ осѣщанія и своитѣ сърдца. И тойзи тѣхенъ имотъ тѣхно богатство, тѣй прѣдаватъ въ рѣцѣтъ на учителя! Самото отечество много очаква отъ пояситѣ—отъ това младо поколение, що са едвамъ сега образува. Тѣзи дѣца трѣбва да бѣдѣтъ негова отлична храна, негови работници и негови водители, еднакво негова подпорка и причина на неговото добруване. А учителътъ трѣбва да земе таковато скъпоцѣнно сѣме и да го пази съ присърдце, до като залови коренъ и да принѣсе добъръ плодъ. Най-сѣтнѣ и обществото търси своитѣ правдини: На него му трѣбватъ почитни хора, истински родолюбци, които да вършѣтъ сѣки день прѣзъ живота си началата, върху които са то крѣпи и почива, правилата на тѣзи природна Ерархія, що склапѣтъ и одържаватъ истиннитѣ, самата надежда и утѣшеніе на човѣчеството, както и тѣ му показватъ най-високія върхъ, наслопенъ на учителя, да приготви таквизъ хора—отъ неговія трудъ са очаква сичко що е добро и честито.

Но нека спустимъ телескопа си; да разглѣдаме дѣцата само като дѣца, и грижата за тѣхната бѣдѣжностъ; ако нашій поглѣдъ и да не е до толкозъ проникателенъ, но пакъ назира отъ каква полза ще бѣде за сѣкое дѣте ходеніето му въ училището, и уроцитѣ, отъ какъвто видъ и да сѣ, що имъ прѣподава учителътъ. Ако учителътъ са подканя и да са потруди, може да прѣдпази дѣцата, ако ли си напусне длѣжността, тогава дѣтето ще излѣзе, тѣй какъвто да не е врѣдно за нищо прѣзъ сичкія си животъ: той може да остави слабитѣ дѣца, кои да сѣдѣтъ сѣ на едно мѣсто, а може и да имъ помогне за да си развиятъ и окопитѣтъ, та да си укрѣпатъ немощнитѣ стави (органи). А какво голѣмо вліяние има такова начало, на цѣлія настоящій животъ за дѣцата и тѣхната способностъ за работа и на това имъ

матеріално благосъстояние! Инакъ дѣтскій умъ може да си остане задрямалъ, или да земе само лъжливи и неточни понятия за нѣкои си работи, и тъй да бѣде немощентъ да ръководи едно създаване, което оживлява. А по мъдрото управление на учителя, умътъ може да си развие и дѣтето привикнува да търси причиннитѣ на всичко, що става около него. Когато слѣдъ това стане съвършенъ човѣкъ, то ще може да си употреби ума, съ доволно сила, щото да извършва сѣкоя си работа добръ и разумно, дѣто ще направи много подобро неговото благосъстояние; или ще го употреби за да прѣцѣни по-наздраво нѣкои си случки, напѣтъ толкозь усилии въ живота, а отъ това добива и почитание; или юще по-добръ да познае тъкмо своитѣ длѣжности какъ би испѣлнилъ точно онова, що са иска отъ единъ образованъ човѣкъ. А особено въ морала и вѣрата възпитаніето и възпитачътъ иматъ голѣмо влияние на дѣтската бѣдѣжностъ. На кѣсо да речемъ: примѣрътъ на учителя трѣбва да подкрѣпи сѣ що е добро и полезно на човѣщината. За това който са наема да земе въ ръцѣтъ си толкозь бѣдѣжностъ, о! той трѣбва да знае, че неговата служба е отъ голѣма цѣна и достоинство.

Таковитѣ мисли ни подебѣщатъ да поглѣдаме на самитѣ учители, какъ тѣи извършватъ своята учителска длѣжностъ, длѣжностъ коя са невърши безъ голѣма отговорностъ и прѣдъ Бога и прѣдъ хората. Слѣдователно като е работата отъ толкозь важностъ, то има да са говори юще много върху тойзи прѣдмѣтъ; но за сега нека скѣсимъ.

По-наподирѣ нѣй ще поговориме за учителевитѣ свойства, относително до неговія, тъй да речемъ, въкашенъ животъ и най-послѣ за онези, що са относятъ за обдържаніето на училището. И за единитѣ и за другитѣ (свойства) ще глѣдаме да посочимъ какъ могатъ учителитѣ да са поведѣтъ у своята служба; а понататѣкъ нѣй ще ги упѣтимъ и по-

свѣтваме юще за много работа, що са относятъ до тѣхното звание.

(ще ся продължава.)

За селскитѣ училища.

Съ прѣдишнія си листъ, като говорихме нѣщо върху нарѣдбитѣ на селскитѣ училища у нашенско, нѣй казахме, че нѣма кой да понаучи селенитѣ и да ги настрѣчи, та да са залѣгатъ съзнателно за доброто урѣждане на училищата си; нѣй казахме юще, какво тѣзи грижа трѣбва да зематъ градскитѣ общини и дрѣг. Но това нѣйдѣ не виждаме (1)—и оттукъ надеждата са губи!—Слѣдователно грижата остава на самитѣ учители да са трудятъ и въ училището, и отвѣнъ да сумясватъ якоглавитѣ селени, кои странятъ отъ училището и неразумѣватъ ползата на ученіето. Но има ли и таквизъ учители? твърдѣ нарѣдко—да не речемъ никакъ.—

Нашитѣ селачени не сѣж до сушѣ загубени хора щото да не познаватъ доброто си; помежду имъ са намиратъ колко-годѣ окопитени Българе, които желаятъ за ученіе и обичатъ да има у селото имъ училище; отъ нѣманіе тѣ даватъ и помагатъ, както за черква тъй и за училище, но сами немогатъ да са сговорятъ; защото сичкитѣ еднакво не мислятъ, а трѣбва други отъ стѣрна да имъ говори и да ги свѣтва, трѣбва имъ такъвъ учителъ, който да ги настрѣчи къмъ хубавото—да не бѣде нѣкой сѣденкаринъ и да ходи тамъ, дѣто му не е работата, или да става селски кабузъмлингъ и чорбаджиска отрепка, но да глѣда учителството свѣстно, и да нази училището.—

Ако има тадѣс село и селени съ учителя имъ за похвала, то е Дивѣдово или Чен-

(1) Такава нарѣдба за селскитѣ училища е нагласена сега, колко-годѣ, у Орѣховско, дѣто работи Г-нъ Тома Младеновъ, наедно съ Архимандр. Отецъ Агапія, прѣдсѣдателя на Бълг. община у тойзи край-Дунавски градецъ. Наскоро са е свикалъ тамъ и учителскій съборъ, дѣто присѣжствовали сичкитѣ учители отъ селата и други отлични хора. За тойзи учителскій съборъ, В. „Турція“ помѣщава нѣщо хубаво; но на края свършва съ чорбаджилѣжа. До коги Боже, ще ни прѣчатъ тѣзи грѣне!!!

гелъ, единичното село въ Шумненско, дѣто има колко-годѣ нарѣдъ училище. Добритѣ наши Дивдѣдовчени съ прихода на черквата си и съ 10 Австр. жълтици год.помощь отъ тѣхнія родолюбивѣ съотечественици Дѣдо М. Бенли, обдържатъ училището си и върватъ на прѣдъ(1). Тукъ са прибиратъ възрастни момци изъ околнитѣ села; дору и отъ Силистренско, да са приготвятъ за учители и священници. Отъ това училище сж излѣзли вече нѣколко учителчета, кои сж прѣсѣлж татѣкъ у Провадско и прч.

Единъ пріятель, който са намѣрилъ лятусъ на испитане въ Дивдѣдовското училище, захвали много на селенитѣ, на священника и на учителя имъ: „Да ти е мило и драго,“ дума той, „да глѣдашъ селенчета какъ стоятъ мирничко и какъ са отговарятъ хубаво на испитваніето! При свършване на испитаніето тѣ направихъ едно обучение на *гимнастика*, върху побититѣ дървѣ срдѣвъ училищнія дворѣ. Радостта, що почюествовахъ на срдцето си, бѣше тѣй дълбока, што неможахъ да не порониъ сълзи, катъ глѣдахъ такъвизъ пѣргави момченца“

Сжщій пріятель отѣтитъ са сириказалъ съ учителя, който му говорилъ много върху селскитѣ училища, и ни дава слѣдующата бѣлѣжка съ думитѣ на учителя, г-на Д. Б-ва

„Първата и най-голѣма нужда, що са оѣща у селскитѣ училища, е, че тѣ немогатъ да са сдобиватъ съ добри учители. Напусто са правятъ училища, нахалосъ си губятъ дѣцата врѣмето, залудо са прахосватъ толкозъ грошове, когато нѣма скопосени учители, сичко са разваля и похабява. Какво по-голѣмо благодѣяне би са сторило надъ селата, освѣнъ ако да имаше особенно мѣсто, дѣто ще

могатъ да са приготвяватъ селски ученици за учители на селата! Тая мисль ма е подсторила да съберѣ изъ околнитѣ села възрастни момци, та отъ малко, малко да са испълни това, що бѣше тѣй нужно и желателно. Прѣдиріятіето, колкото бѣшо свято толкозъ бѣше и тѣжко да са испълни. Три цѣли години врѣме азъ постоянствовахъ; жяланіето ми за да са сдобятъ нѣкои си села що-годѣ съ по-добри учители са испълняваше; но надеждата и желаніето ми дано нѣкоя външна помощъ подкрѣпи почнатото вече дѣло и да го засили юще по-много, отнїйдѣ са не посрѣчна. За то са видѣхме принудени да намалимъ за тѣзи година числото на вънкашнитѣ ученици; а отъ друга стѣрна трудноститѣ и несполуки ни обезнадевахъ што да можемъ да продѣлжаваме, и за напредъ.

„Днесъ пакъ издигамъ азъ гласа си къмъ сички онія, които обичатъ рода си и желаятъ напредваніето му: народътъ ни, г-да, иска учители и такива учители, които да го поведѣтъ къмъ доброто му благосѣстоаніе—да мислимъ какъ да стане това, за да са сдобіемъ кракъ напредъ съ таковато училище, което да ни подари добри учители поне за селата; народътъ иска училище, дѣто ще може да види, да са учи това, що му е потрібно и което да го улеснява въ жизненитѣ негови потребности. Дано баремъ добритѣ ни пастири разбератъ тѣзи голѣма нужда на народа и да ни поведѣтъ къмъ постиганіето на тѣзи свята цѣль.“

Тѣй е говорилъ ревностній учитель отъ Дивдѣдово, и това е право; но има ли мнозина, които да мислятъ еднакво и да сподѣлятъ неговитѣ убѣжденія?

ТРОХИЧКА ХЛѢБЪ или описаніе на челоуѣка.

Стомахътъ.

(Продълженіе отъ сл. 20).

Е, още какво имаше?

Готвачътъ гужда малко соль. Стомахътъ и това не забравя. Въ водността, за която сега ви приказвахъ са намира, ако и не сжща соль, то най-потрѣбната частъ отъ със-

(1) Обречената помощъ на селскитѣ училища въ Шумненско, по 10 Австр. жълтици, отъ Дѣда М. Бенли, слѣдва 5 год. рѣдово; селенитѣ са радвахъ, благославяици свой благодѣтель. Но отъ деѣ години насамъ, незнаемъ по каква причина, тѣзи помощъ са прѣкжеа. Нїй неѣрваме да прѣстане съвѣстъ: защото знаемъ че благодѣтельтъ о общалъ съ *Завѣщаніето* си да са помага отъ имота му вѣчно на 15 села по 50 рубли годишно.

Но пакъ ще помолимъ Дѣда Маринча да не заборава, че нашитѣ училища сега трѣбва да са подкрѣпятъ, а не когато са сдобитъ съ свои срдѣства. После нѣка бѣдоуѣренїе, какво неговата помощъ е едно изѣтрѣчаніе за селенитѣ въ Шумненско.

тавътъ на солта, коя има сила да превръща въ тясто всичко що изидаме; ето причината споредъ коя ние намираме храната безвкусна, ако бы да нѣма въ нея соль. Тѣй като солта има въ себѣ сѣ такава вѣщество, потребно за работа на стомахътъ, то трябало да са измисли срѣдство да ни накара да я употребяваме, а това срѣдство е една отъ най голѣмитѣ длѣжности на голѣмийтъ пазачъ, неблагоприятно посрѣща той всичко, що му са лѣва безъ соль и като че иска да каже:

—Лесно ли ще ти е тамъ тебѣ, приятелю безъ соль?

Хората забѣлязали това твърдѣ отколѣ и намѣрили, че солта приправя храната, макаръ и да не разбирали причината на това нѣщо. Животинитѣ сѣщо не знаятъ това, а въ сѣщо время и тѣ търсятъ да ближатъ соль, това ще ви го каже сѣкий, кой ходи подиръ добитакъ. Стомахътъ на животинитѣ е подложенъ подъ сѣщитѣ правила, както и нашия, отъ това разбира са и тѣхний пазачъ ще има сѣщата длѣжностъ.

Въ водността, която употребява стомахътъ са намира не една само соль. Слѣдъ много издирване, ученитѣ намѣсили въ нея и друго вѣщество, което можемъ въ млякото да видимъ. Сиренѣто, което има въ себѣси това вѣщество, още и солта, много е полезно да са яде слѣдъ яденѣто. То помага на стомахътъ въ работата му, за да са смели по лесно храната.

Да са смѣли казвамъ, нѣ не! Накриво е гудена тая дума по назѣ. Да са сварѣ храната—това е право, и можемъ съ една дума да наречемъ работата на стомахътъ пищеварѣне. Пищеварѣне! Ето думата отъ коя бы трябало да почнемъ. Ето сѣщото имя на всичката вътрешна бъркотия, слѣдъ коя на пусто ще глѣдате да познаете изидаената си хубава мазна питичка. Отъ тѣзи кѣси думи разберете, дете мое, че стомахътъ не върши малка работа; за това и глѣдайте послѣ яденѣто си да го не отекавате, още и да го не претваряте съ много работи. Той макаръ и да е господаръ на тѣлото, нѣ се е слабо нѣщо, който познава дарбата си, познава я защото отъ него зависи животътъ на тѣлото.

Нѣкой си още казватъ и потвърдяватъ,

че той безъ да глѣда на своята си нѣмоу на сѣко сваряване на храната, жертва и дава нѣщо отъ своята си тѣнка кожица, коя като са раздребнява още по добрѣ храната на каша. Ако ли ви нападне жѣдностъ то трябва да си припомнимѣ, че онова лице, което работи за общото добро на тѣлото, бѣдствува и трѣба по скоро да му помогните. Инакъ, можемъ да развредимъ господарьтъ.

Нѣ нѣкогашъ като са случи да са уморятъ краката ви, вые си посядвате или си пакъ лягате; ако ли ви боли рѣката, не я бутате. Нѣ вашия стомахъ прилича до пѣйдѣн на бѣднитѣ хора, на кои дневната работа трябва да прехранва цѣло семейство. Той, работи за другитѣ, не смѣй да си почини не смей да охне; нѣ ако ли силитѣ му отслабнатъ, то не отива за много время.

Маненкитѣ дѣца, като не разбиратъ нищо, смѣятъ са на това; нѣ вые другарче мое, сега захващате да поразбирате. Знанието ни налага длѣжностъ. Днесъ то ни запретила лакомство, утрѣ нѣщо друго и тѣй на тѣтъкъ, додѣто станете благоразумно момче.

Менъ ще ми е жално, ако бы това да ви е тешко т. е. да неискате нѣщо да научите: нѣ посега не може, ние захванахме трябва да са изслуша до край. Да ви кажѣ ли едво нѣщо на ухото—това е най големата причина, дѣто безумнитѣ нещѣтъ да са учѣтъ Тѣ незнаятъ къмъ кадѣ води това, а пакъ усилено, ако не можешъ да бѣдешъ нито лакомъ, нито зълъ, нито самолюбивъ!

(Слѣдова).

Отъ училището къмъ ученикътъ.

IV

„Бѣдете невинни, като дѣцата“ Добрийтъ нашъ Учителъ, мило мое другарче, учи и казва на по-големитѣ, да бѣдѣтъ невинни, като дѣцата. Какъ? Нѣ да ли тѣ не сѣ били дѣца и можѣтъ ли са пакъ обърна на дѣца?! Слушай.

Ты можѣ да имашъ сестриче, или братченце по малко отъ тебѣ, което да е около една годинка, ако ли нѣмашъ, можѣ да имѣтъ твойтѣ родини—иди и поглѣдай съ внимание на този образъ; поглѣдай му очикитѣ,

лицето, смѣхътъ, радостта и ще видишъ, че тойзи образъ има въ себѣ си нѣкаква сила, която да провлича, която ни кара да го обикнемъ, дори и да го обожаваме. Това е още дѣте, нѣ отъ що е това? Отъ това, защото дѣтенцето е невинно, сяко е въ него чисто, свято, неумърсено; сичката хубостъ стои въ него тѣй както му е предадена отъ Небесний ни баща. А погледай..... отъ татъкъ иди човѣкъ—неговий образъ е страшенъ! Лице черно и грозно; очи непѣкнали, коса убъркана и разхвърлена по всичкий му образъ; ржцѣ назадъ свързани, снагата му трепери; на челото му, като да е написано: *мжжи*. Всички, които го видятъ, покриватъ лицето си и са отвращатъ назадъ, като издумватъ: каква страшна грозотия, тѣкъвъ демонский образъ! А кой е тойзи образъ?—Тойзи образъ е былъ сжщо образъ като на онова дѣте; нѣ сега много, много промѣненъ и отдалеченъ отъ първийтъ си дѣтинский образъ! Кажими сега, мило мое дѣте, какъвъ образъ искашъ да имашъ ты?—Образътъ на дѣтето.

Ето и за това Небесний Учитель ни дума: „бждете невинни, като дѣцата“.

—Нека разберемъ тѣя думи по ясно.

У дома си да съмъ.....

Мнозина отъ нашитѣ бащи са чуватъ да казватъ така: „когато съмъ у дома си, въ къщата си отпускамъ са или распускамъ са и можъ каквото щѣ да правя“ Колко сж излѣгани такыва родители, като не познаватъ нити що желаятъ, нити що правятъ! На навѣпъ ние са вардимъ, за да не ни видятъ хората работитѣ, за да не ни чуятъ; а въ домътъ са на дѣцата си ние са нестрахуваме отъ нищо.

Родители! По вѣтъ ние са срѣщаме и са виждаме съ вѣзрастни хора, отъ кои и малко трябва да са плашимъ за работитѣ си; ноне помислювате ли, че вие въ домътъ си са срѣщате, лице съ лице съ невиннитѣ си дѣчица, кои на всяко едно ваше движение глѣдатъ съ внимание, на всяка една ваша дума са услущватъ и—вие са не боите!

Тамъ са страхувате за себѣ си; а тукъ са небоите за дѣцата си?

Не, не,—опця родители, които обичатъ дѣцата си, които желаятъ доброто имъ, които търсятъ истинно спокойствие домътъ си трябва да са святи въвъ всичко; трябва да сж внимателни на всяка една искавана дума, на всяка една постѣпка. Да си припомнимъ и да имаме на умъ всякога думитѣ Спасителни: *„Тешко на онзи, които съблазни одного отъ малкитѣ си; подобръ е да му са обѣси на шията камъкъ и да са хвърли въ дъното морско“* Отъ малко, малко ако быхме слушали и испѣлнявали тѣя Божественни думи, ние быхме имали отъ малко, малко добръ отхрани и драги дѣчица.—Полѣгне-те около си и ще са увѣрите на думитѣ ми.

Д. Блжсковъ.

Дивдядово 1872.

ПРИКАСКА.

Зачто нѣма въ Търново Евреи?

Едно врѣме, когато владѣли въ Търново Българскитѣ Церю, отъ тѣхъ единъ ималъ едно момче, което не рачало да отива май на училището. Неговитѣ родители, ако и да го заплашвали и наказвали по нѣкой пжтъ твърдѣ строго, но то пакъ не рачело да ходи на училището, ами бѣгало по баиритѣ и кжрищата. Като виделъ единъ отъ царевитѣ свѣтъници, че това момче нѣма по този начинъ да навикне да вѣрви на училището, той му дошло едно нещо на ума, съ което може да ходи момчето безъ да бѣга отъ училището. Това нѣщо было тѣй: да са даде на дѣтето единъ безцѣнъ камъкъ въ ржката да си го прихвърля и играе когато отива на училището, та дано навикне съ това, Свѣтъникътъ царевъ като намислилъ това, прѣдложилъ го на царя, който го одобрилъ, като начинъ по-добъръ, и заповѣдалъ да са тури въ дѣйствиѣ. Когато са вече даде камака на дѣтето да си играй съ него като отива и са връща отъ училището, за което и дѣтето склонило, че ще ходи катъ дневно на училището само, ако не му зематъ безцѣнный камъкъ. Като походило царченцето и нѣколко недѣли нарѣдъ ми-нувало прѣзъ чухутската чаршия, и дѣто и-

маю тогава много Евреи въ Търново и центра на Евреитѣ былъ тамъ, и като глѣдали тѣ тѣзи екзпоѣнностъ въ рѣцѣтъ на това момченце мѣчилиса какъ и какъ да ѣ земнатъ; но насила да земнатъ този камѣкъ екзпоѣненъ отъ дѣтето боели сѣ. За това казали помѣжду си: хади! по пѣрво да го попитаме отъ дѣ го е зело, и то може да има юще та да земемъ и тѣхъ. Единъ вечеръ като са вращало момчето отъ училището и си прихвърляло камѣка изъ рѣцѣтъ си, исприварятъ го нѣколко Евреи, и му казватъ: „Отъ дѣ зе момченце този камѣкъ?“ — „Намѣрихъ го тамъ хее! на баиря,“ отговори момченцето. — „Нѣмали юще? питатъ го Евреитѣ. — „Има много“ отговорило то. Като чули това сега Евреитѣ затекли са кой съ мутика, кой съ лупата по баиря, дѣто имъ казало да търсѣтъ таквизи камани и намѣрили камани, молози много, нѣ нема таквизи, какъвто видѣли у царското момче. За това са върнали, като са убѣдили че ги подиграло момченцето. На другия день пакъ приминува момченцето съ безѣнния камѣкъ въ рѣка. Евреитѣ го пакъ исприварятъ, и захващатъ да му думатъ; — „Момченце! на ти тебе една шепя жълтици, че ни дай този камѣкъ, а пакъ ти иди си намѣри другий дѣто ги знаешъ.“ Момченцето като имъ видѣло лукавщината рекло имъ: „Азъ го недавамъ съ жълтици, нѣ който отъ васъ единъ земе ходилата на два съдрани каревла да си ги тури намѣсто уши, и да отиде отъ край града да трѣгне по четири крака т. е. пѣлзишкомъ и да реве като магаре чакъ до нѣто доде до мене и ще му го дамъ този камѣкъ безъ нищо. — Единъ отъ Евреитѣ казалъ: „Какво бива! И трѣгналъ. Като отишелъ отъ край града прѣзъ чаршїята захваща да пѣлзи и да реве като.... чакъ додѣто достигналъ до момченцето. — Когато достигналъ исправилъ са и му казалъ: хж! — „дай камѣка сега. — хж! — „Ти като едно магаре си разумѣлъ че това е безѣнъ камѣкъ нѣ азъ като чловѣкъ давамъ ли го я?“ хайди махай са! Това като чуватъ Евреитѣ да бѣжтъ момченцето, страхъ ги, да го теглѣтъ на сѣдъ срамъ ги, какво да го правятъ като незнайтъ. Най-подиръ са събирѣтъ

та направятъ клѣтва помѣжду си, какво нѣкой Евреинъ да не сѣди въ Търново довѣки вѣковъ, като завѣщали съ тия думи: „Тука едно момче ни излѣга, ами голѣмитѣ и стари граждани какви ли хитри и лукави ще бждатъ?“ Ето за какво сѣ са отличили до сега Търновченитѣ въ хитростѣта си, а особено сегашнитѣ имъ младежи.

П. Ив. Кьорчовъ.

АЛГЕБРАИЧЕСКИ ЗАДАЦИ.

1) Единъ чловѣкъ като зема съ себе си 100 гроша, и отива на единъ панаиръ, дѣто купува 100 добитѣка тѣй: воловитѣ по 10 гр., кравитѣ по 5 гр., телцитѣ по $\frac{1}{2}$ гр. Пита са сега отъ кой видъ по колко животни е купилъ?

2) Пакъ единъ търговецъ зема 20 гроша и отива на единъ пазаръ дѣто купува 20 добитѣка тѣй: кѣтжритѣ по 4 гр. кобилитѣ по $\frac{1}{2}$ гр. мулетата по $\frac{1}{4}$ гр. Отъ кой видъ по колко животни е купилъ?

3) Единъ брѣснарь, като брѣснялъ единъ цѣлъ день и обрѣсналъ 40 глави, а вечерта кога брѣкналъ въ джоба си намѣрилъ 40 пары; а тарифата на брѣснянето му била тѣзи: Българскитѣ глави брѣснялъ по двѣ пары едната, Турскитѣ по пара едната, Еврейскитѣ три за пара. Отъ кои глави по колко е обрѣсналъ?

Тия задѣчи ми ги е задалъ единъ селенинъ, за да ги рѣшѣж, нѣ азъ като не съмъ вѣщъ въ математиката до толкова, умоляватъ са почтеннитѣ математици да рѣшѣтъ горнитѣ задачи, като заблѣжѣтъ прѣзъ вѣстника, кои имъ сѣ отговоритѣ и на кое правило сѣ са рѣшили. (Сжѣий)

РАЗНИ.

Сѣме което дава стократенъ плодъ.

Цѣната, що са дава за единъ вѣстникъ, е като сѣмето, което произвожда сто пѣте голѣма стойностъ. Много хора невѣрватъ или непознаватъ тѣзи истина. Тѣ мислѣтъ, че това е извѣтрѣдна разноска, или нѣкакво си прахосвание на пари да платятъ стотина гроша въ годината за вѣстникъ, дордѣто ако при смѣтнемъ добръ, ще разумѣемъ, че това е една необходимостъ за уметвеното развитіе на човѣка. Чадата на едно домородство, ко-

пто живѣятъ безъ да прочитатъ вѣстникъ незнаятъ нищо за свѣта, нито пъкъ какво става по чуждитъ страни; слѣдователно и какво е полѣзно и какво врѣдително. Сравнете дѣцата на нѣкои домородства, дѣто са прочитатъ вѣстници, съ онея—на които не прочитатъ, та ще разумѣте разликата въ полза на първитѣ. Това са вижда у вѣсточинитѣ народности, дѣто публичнитѣ листове, като вѣстници и періодически списанія нѣматъ обширно кръгообращение.

Добро оглѣдало за насъ Българитѣ.

Бързостъ на свѣтлината.

У една сѣкунда, или у едно махане на часовниковата махалка; свѣтлината изминува 192,000 мили разстояние. Ако бѣше възможно да са испусне едно ядро (куршумъ) срѣще слнцето, и да лети съ еднаква бързина до него, ще му трѣбватъ 25 години за да го достигне, а неговата свѣтлина изминува това отстояние въ 7-8 минути.

Грабителнѣй сѣдникъ.

Нѣкоя си богата бабичка у Ирландія имаше единъ братовчедъ сѣдникъ, комуто тя остави сичкия си имотъ съ завѣщане да го наслѣди подиръ нейната смъртъ. Тѣзи бабичка имаше една обична котка, коя сѣкога стоѣше до краката ѝ; като умрѣ бабичката нейната котка бѣше пакъ на мѣстото си. Когато у ближната стая са прочиташе завѣщанieto, котката остави мъртвеца, и като влѣзе у стаята, дѣто са прочиташе завѣщанieto, хвърга са върху братовчедо ѝ, сѣдника, и го сграбчи за гръцмула. Пришегтвующитѣ сѣдамъ сполучихъ да го отгърватъ отъ котката, коя насмалко да то удуши.

Слѣдъ нѣкое си врѣме тойзи сѣдникъ умираше и при исповѣдъта си казалъ че той билъ уморилъ леда си за да ѝ земе наслѣдieto по-скоро.

Умни изреченія.

Дѣлото е орѣжѣе на почитъта, и който отлага това орѣжѣе, той никога нѣма да са прослави.

** По многото отъ живущитѣ увеликолѣпнѣ (салтанатъ) сѣ истинно сиромаситѣ; защото сѣ принудени да печелятъ съ много мѣки и трудове, та да разносятъ за удоволствие на другитѣ.

** Да са присмива пѣкой на човѣшкитѣ злочестія, не е дѣло нито човѣколюбиво, нито разумно; а да плаче за неоправени злочестія, то е глупость.

** Никой не може да придобѣе знание безъ голѣмъ трудъ и прилѣжанія. Много трудно е да копае човѣкъ земята за да намѣри чиста вода; но щомъ намѣри извора ѝ, водата захваща да тече непрѣстанно.

** Срѣблото е по скѣпоцѣно отъ мѣдъта; златото струва повече отъ срѣблото; елмазъ по-скѣпоцѣненъ отъ златото; а добродѣтелята по-скѣпа отъ елмаза.

ЖЕНСКОТО ДРУЖЕСТВО у СВѢЩОВЪ.

Отъ нагласенитѣ до сега „женски Дружества“ у нашенско свѣщовеското са отличава нѣкакъ по своето постоянство въ добрата си цѣль. Освѣнъ другитѣ добрини, що е извършило и върши това дружество, сега и дѣвическото училище у тойзи градъ са снабдява съ една учителка Чехкиня, която е доведена изъ Прага, и тя ще са поддържа отъ „женското Дружество.“

Нѣй не можемъ, освѣнъ да похвалимъ нашитѣ Свѣщовченки за тѣхното окопитване, дѣто истински желаятъ просвѣщенieto на нежпнѣ си полъ. Напрѣдъ, почитаема Г-жи! дѣлото е свято и прѣдприятieto ви похвално. Дано вашѣй добъръ примѣръ са послѣдваше отъ сичкитѣ сестри—Българки!

— За подаркитѣ съ идѣщия листъ.

Членоветѣ отъ Читалището *Напрѣдъкъ* публично благодарятъ Г-ну Ж. Г. Куюмджиеву въ Браила, родомъ изъ Шуменъ, за подаркитѣ му отъ три тома чистописовезани „физика“ П. Верона на Френски езикъ, и едно год. течение отъ Духовното списание „Слава.“

Шуменъ 21 6/вр. 1872.

Настоятелството.

ОТГОВОРИ НА ПИСМА.

Г-ну Кр. Пиншурка у Ломъ. Вашето желание ще бѣде исполнено. Благодаримъ ви за това що сте нагласили; тѣй прилячаше.

На Читалищнитѣ настоятели у Едрене „Училище“ ви са испраща рѣдовно, ако ли са губятъ листове на пощата, то нѣй не сме виновати. Но като искате изгубенитѣ ще ви са истѣкмятъ—нѣма какво да сторимъ.

 Г-да неплатници у Софія, Берковица, Самоковъ, Бургасъ, Галацъ и другадѣ. Втора год, на „Училище“ са свършва, а вѣй іоще са потаяте. Молимъ подканете са, че е срамота и грѣхота. Ако нѣма кой да спомогне на книжницата ни, баремъ да не подвличаме:

Издателъ—стѹпанъ Р. Блъсковъ.

Руссо, въ печати. на Д. областъ.

طونه ولايتي مطبعه سنده طبع اولمشدر